

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

*Матеріали VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції*

*“Проблеми конституційно-правової модернізації
держави в контексті сучасних глобалізаційних викликів”,
м. Київ, МАУП, 22 листопада 2012 р.*

Частина II

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2013

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 2 від 27.02.13)

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф.;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності: [зб. наук.
С76 пр.] / МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

Вип. 8: Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції “Проблеми конституційно-правової модернізації держави в контексті сучасних глобалізаційних викликів”, м. Київ, 22 листоп. 2012 р. — Ч. II / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2013. — 184 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2013.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2013
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2013

Селезньова О. А.

Необхідність інтеграційного вибору України:

Митний союз чи ЄС? 58

Жабюк І. Я.

Стратегія і тактика забезпечення національної економічної безпеки в Україні.....

66

Зваридчук Т. М.

Державна молодіжна політика в Україні:

перспективи розвитку 70

Кирильчук Є. О.

Інформаційне суспільство як феномен:

політологічна парадигма 74

Клінова І. Ю.

Правове регулювання у сфері державного управління молодіжною політикою в Україні.....

81

Комаров О. В.

Справедливість як умова функціонування

досудового слідства 90

Кравченко Т. А.

Поняття “традиційної легітимності” у класичній державно-правовій теорії.....

96

Ларина И. А., Астафьева Г. И.

Государственная политика в социогуманитарной сфере.

Психологические аспекты глобализации 105

Магеррамзаде Алібала Саттар огли

Щодо аналізу механізмів і перебігу макроекономічних

потрясінь у світовій економіці 112

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ МОЛОДІЖНОЮ ПОЛІТИКОЮ В УКРАЇНІ

Становлення і розвиток української державності, вип. 8, с. 81—89

Загальні дослідження у галузі сучасної науки державного управління щодо проблематики державної молодіжної політики передбачають докладну розробку питань, що пов'язані з визначенням засобів та режиму правового регулювання у сфері молодіжної політики. Справді, на науковому рівні постає завдання не лише комплексного аналізу базових механізмів управління у даній сфері, але й характеристики тих засобів регулювання, які спроможні гарантувати та сприяти забезпеченню ефективної молодіжної сучасної держави України.

Актуальність дослідження обраної для даної статті проблематики зумовлюється наступними причинами. По-перше, сам процес здійснення правового регулювання в галузі молодіжної політики має певні форми і методи, які зумовлені специфічними завданнями та функціями регулювання і мають особливий зміст. Із цього погляду, питання удосконалення правового забезпечення державної молодіжної політики нерозривно пов'язані з формуванням цілісної науково-теоретичної основи, яка б чітко визначила ті засоби і методи правового регулювання, які повинні застосовуватись державою для успішної діяльності у цій сфері суспільних відносин. По-друге, в науці державного управління загальноновиз-

нано, що засоби, методи та форми правового регулювання є взаємопов'язаними сторонами процесу правового регулювання. Саме у відповідній формі метод правового регулювання реально виконує роль засобу управляючого впливу. Форма ж правового регулювання дає життя методам, а через них — і функціям правового регулювання [1, 147]. Тому, говорячи про молодіжну політику і про державне управління у зазначеній сфері, особливої актуальності набуває розробка загальної теоретико-правової моделі взаємодії форм, методів та засобів правового управління цією політикою. По-третє, нині не викликає сумніву, що головними завданнями правового регулювання в галузі молодіжної політики України є визначення об'єктивного становища молоді в суспільних відносинах та владних повноважень щодо режиму владних органів у роботі з молоддю, а саме: вплив на розвиток об'єктів правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні, здійснення контролю за їх діяльністю, надання законодавчих гарантій рівних умов діяльності закладів, підприємств, організацій та окремих осіб щодо забезпечення правового регулювання молодіжної політики в Україні. Успішність реалізації всіх цих завдань безпосередньо залежить від правильності вибору засобів правового регулювання у сфері молодіжної політики держави.

Як відомо, правове регулювання розраховане переважно на такі суспільні відносини, в яких не існує юридичної рівності їх учасників, тобто тут переважає імперативний метод (метод владних розпоряджень). Наслідком цього є те, що правове регулювання припускає односторонність волевиявлення одного з учасників суспільних відносин. Це волевиявлення юридично владне, а тому йому належить вирішальне значення. Отже, волевиявлення однієї сторони нерівнозначне волевиявленню іншій. Пояснюється це, перш за все, тим, що юридично владні розпорядження є у компетенції відповідних суб'єктів виконавчої влади. Необхідно також зазначити, що в конкретних управлінських відносинах, що урегульовані ад-

міністративним правом, найбільш типовий вираз знаходить наступний взаємозв'язок між тими, що управляють і керованими: або у сторони, що управляє, є такі юридично владні повноваження, якими не володіє керована сторона (наприклад, громадянин), або обсяг таких повноважень у сторони, що управляє, більший, ніж у керованої (наприклад, у нижчестоящого органу виконавчої влади) [2, 56]. Таким чином, правове регулювання у сфері молодіжної політики здійснюється при наявності офіційної державної інстанції, уповноваженої вирішувати в односторонньому порядку, але відповідно до вимог правових норм питання, що виникають в рамках врегульованих управлінських відносин, незалежно від того, за чиєю ініціативою вони виникають. Проте, владність і односторонність, як найбільш істотні ознаки правового регулювання, не виключають використання в необхідних випадках засобів дозволу, при якому суб'єктові конкретних суспільних відносин надається право на здійснення певних дій або утримання від них. Отож можуть виникати управлінські відносини рівності учасників урегульованих управлінських відносин, тобто їх волевиявлень. Але використання дозволів також здійснюється у наказовій формі правовими нормами [3, 35].

При здійсненні державного керівництва соціально-культурним і адміністративно-політичним будівництвом, організаціїно-правового забезпечення правового регулювання молодіжної політики, а також у процесі правоохоронної діяльності суб'єкти правового регулювання в цій галузі найчастіше використовують: правове пропагування, пояснення сутності законів, правової політики держави; інформування населення про стан справ у галузі; стимулювання ініціативи громадськості; забезпечення поширення позитивного досвіду; проведення профілактичних заходів; заохочення.

Оскільки об'єктом правового регулювання в галузі молодіжної політики є молодь, то важливо наголосити, що молоді громадяни України — це не товар, і застосування в регулюванні, керівництві та управлінні щодо цього об'єкта товарно-

грошових індульгенцій має бути заборонено. Отже, застосування морально-етичного, виховного впливу в регулюванні цієї галузі повинно набути легітимної правомочної сили. Для досягнення певного результату в регулюванні правових відносин щодо молодіжної політики в Україні, тим більше — при розбудові нової державної молодіжної політики, система суб'єктів правового регулювання в цій галузі покликана здійснювати ряд заходів у рамках режиму законності та своєї компетенції. Необхідною є саме спроможність до зовнішнього вияву конкретних дій (волевиявлення) суб'єктів правового регулювання даної галузі задля виконання поставлених перед ними завдань. Форми правового регулювання прямо чи опосередковано обумовлені тими юридичними приписами, за допомогою яких держава регулює діяльність виконавчої влади. Галузь державної молодіжної політики України не є винятком. Форми закріплюються в чинній нормативно-правовій базі нашої країни — Конституції України, законах, положеннях, стандартах. Суб'єкти з державно-владними повноваженнями в галузі здійснення молодіжної політики обирають ті форми правового регулювання, які в певних ситуаціях є найбільш виправданими та ефективними.

Виділяють дві основні групи форм: правові й неправові та додаткові форми — структурні та процесуальні [4, 54]. У процесі реалізації управлінських функцій вони взаємодоповнюють одна одну, але не є взаємозамінними. До правових належать форми, використання яких спричиняє виникнення юридичного ефекту. Зокрема, видання правових актів правового регулювання, укладання адміністративних договорів, застосування норм права, здійснення юридично значимих дій, тобто: виконання актів цивільного стану, відповіді на скарги, заяви громадян, виконання загальнообов'язкових правил тощо. До неправових належать форми діяльності, які безпосередньо не пов'язані з правовими наслідками і юридичного значення не мають й не спричиняють виникнення правових відносин. Розрізняють організаційні дії та матеріально-технічні

операції. Так, профільне міністерство має право: залучати в установленому порядку спеціалістів органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) для розгляду питань, що належать до його компетенції; одержувати відповідно до законодавства від органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань; скликати в установленому порядку наради з питань, що належать до його компетенції тощо. В теорії права існують певні вимоги до застосування форм правового регулювання, а саме: заборона виходити за межі режиму законності; відповідність компетенції даного суб'єкта правового регулювання призначенню і функціям управлінської діяльності, змісту і характеру вирішуваних питань; урахування особливостей конкретного об'єкта правового регулювання тощо. Виходячи з цього, на ефективність застосування форм впливає достеменність дотримання вищенаведених вимог.

Реалізація нормативних приписів, що містяться в законах та інших нормативно-правових актах, означає втілення у життя через суспільні відносини і поведінку громадян волі суб'єктів законотворчої діяльності, котра спрямована на встановлення правопорядку. Без чітко визначеного та діючого організаційно-правового режиму реалізації право втрачає свій соціальний зміст та призначення. Лише за таких умов можна визнавати те, що застосування правильних засобів правового регулювання дозволить більш цілеспрямовано, організовано будувати нову державну молодіжну політику в Україні, в тому числі й засобами гуманно-цивілізованого підходу (наприклад, шляхом підтримки гласності й урахування громадської думки, зміцнення законності, дисципліни й організованості). Серед головних недоліків правового регулювання в галузі молодіжної політики України нині є відсутність системності у його здійсненні й плановості у формуванні законодавства. Через це конче потрібно для вдосконалення

правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні є необхідність прийняття єдиної довгострокової державної програми реформування галузі та національної системи виховання нації. Вважаємо, що розмежовуючи поняття методу та засобів правового регулювання молодіжної політики в Україні, досить складно прийти до однозначного висновку про первинність того чи іншого поняття, правильніше буде розглядати їх у співвідношенні до процесу регулювання. Методи, які адекватні змісту первісної правової матерії та зорієнтовані на одну із головних якостей правових відносин, і впливають на характер та прояви вольової поведінки людей. Діють же методи у правовому просторі, де “в один вузол “пов’язано” і діють загальнообов’язкові правила (заборони і дозволяння), і економічні чинники (стимули та інтереси), і соціальні домагання (майнові та трудові), і організаційні, побутові та інші соціальні зв’язки, що у цьому просторі виникають і розвиваються”. Зазначена особливість і позначається на співвідношенні форм і засобів регулювання [5, 113].

Таким чином, щоб змінювати на краще будь-яку галузь, перш за все, необхідно добре усвідомлювати, що вона собою являє, які має позитивні та негативні риси, які існують шляхи поліпшення наявної ситуації. Все це цілком справедливо стосується і правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні. Отже, основними елементами правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні є: а) організаційно-правовий режим правового регулювання в даній галузі, що представляє собою єдину систему правових засобів, способів і форм, за допомогою яких здійснюється регулятивний вплив на правові відносини в галузі молодіжної політики в Україні з метою їх впорядкування; б) мета правового регулювання в галузі молодіжної політики — це створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так

і в інтересах України. Основою правового регулювання в галузі молодіжної політики є: закріплення за допомогою юридичних засобів існуючих правових відносин у даній галузі; стимулювання розвитку та поширення правових відносин в галузі молодіжної політики в Україні, які відповідають загальнодержавним та загальносуспільним потребам та інтересам; створення умов для виникнення і розвитку нових необхідних типів і форм правових відносин в галузі молодіжної політики в Україні; усунення суспільно небезпечних та суспільно шкідливих відносин; в) завдання правового регулювання в галузі молодіжної політики — це визначення об'єктивного становища молоді в суспільних відносинах та владних повноважень щодо режиму (механізму реалізації управлінської діяльності) владних органів в роботі з молоддю, а саме: вплив на розвиток об'єктів правового регулювання у галузі молодіжної політики в Україні, здійснення контролю за їх діяльністю, надання законодавчих гарантій рівних умов діяльності закладів, підприємств, організацій та окремих осіб (в тому числі і посадових) у відносинах щодо забезпечення режиму правового регулювання молодіжної політики в Україні; г) принципи правового регулювання в галузі молодіжної політики — це основні, найбільш загальні, керівні ідеї, положення, начала, закріплені в нормах права, такі, що визначають загальну спрямованість правового регулювання правових відносин у цій сфері, мають об'єктивно-суб'єктивний характер; д) система правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні — є складним за змістом комплексним поняттям, що охоплює суб'єктів правового регулювання, об'єкти правового регулювання, і сам процес правового регулювання в Україні, через який реалізуються прямі та зворотні зв'язки між суб'єктами і об'єктами правового регулювання; є) методом правового регулювання в галузі молодіжної політики України — є способи та прийоми безпосереднього цілеспрямованого впливу суб'єктів правового регулювання цієї галузі на підставі закріпленої за ними ком-

петенції, у встановлених межах та відповідній формі, на підпорядковані їм органи та громадян — об'єктів впливу.

Таким чином, можна зробити наступні висновки. По-перше, система правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні є складним поняттям, зміст якого охоплює такі складові елементи, як: суб'єкти правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні, об'єкти правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні та правове регулювання в Україні як процес, через який реалізуються прямі та зворотні зв'язки між суб'єктами і об'єктами правового регулювання. По-друге, засоби регулювання в галузі молодіжної політики в Україні — це зовнішні прямо чи опосередковано, обумовлені юридичними приписами, конкретні дії регулювання діяльності суб'єктів правових відносин в галузі молодіжної політики в Україні. До них належать правові засоби (прийняття нормативних та індивідуальних актів управління, укладання адміністративних договорів, здійснення юридично значимих дій) та неправові засоби (проведення організаційних заходів, здійснення матеріально-технічних операцій). По-третє, правовий режим регулювання в галузі молодіжної політики — це єдина система правових засобів, способів і форм, за допомогою яких здійснюється регулятивний вплив на правові відносини в галузі молодіжної політики в Україні з метою їх упорядкування. В основу такого режиму має бути покладена національна, соціальна, економічна, науково-технічна, інноваційна та ідеологічна політика, що є важливим для розуміння змісту правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні.

Література

1. *Адміністративне право України: підручник для юрид. вузів і фак.* / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гаращук та ін. / За ред. Ю. П. Битяка. — Харків: Право, 2001. — 528 с.

2. *Административное право: учебник* / Под ред. Л. Л. Попова. — М.: Юристъ, 2005. — 703 с.
3. *Габричидзе Б. Н.* Административное право: учебник / Б. Н. Габричидзе, А. Г. Чернявский. — Москва, 2002. — 108 с.
4. *Адміністративне право України: навч. посіб.* / За заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської. — К.: Істина, 2007. — 216 с.
5. *Пирожкова Ю. В.* Адміністративно-правове регулювання у сфері автомобілебудування в Україні: організаційний аспект: монографія / Ю. В. Пирожкова. — Запоріжжя, 2008. — 204 с.